

O'ZBEK O'QUVCHILARINING MADANIYATLARARO MULOQOT QOBILIYATINI OSHIRISH UCHUN KOREYS TILI MAQOLLARINI O'QITISH METODIKASINI TADQIQ ETISH

Kyung Ae Kim

O'zDJTU, Koreys filologiyasi kafedrası o'qituvchisi;

good1017@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqola koreys tilining madaniy merosi bo'lgan maqollar yordamida o'zbek tilida so'zlashuvchi o'quvchilarning lisoniy ravonligi va madaniyatlararo muloqot qobiliyatini oshirishning samarali metodlarini o'rganadi. Maqollar koreys xalqining fikrlash tarzi va hissiyotlarini ifodalovchi asosiy vosita bo'lib, ular shunchaki ma'no yetkazish emas, balki aniq muloqot vaziyatlari (kontekst) doirasida o'rgatilishi lozim. Bu yondashuv chet ellik o'quvchilarda uchraydigan g'alati ifodalar va xatolarni bartaraf etishga xizmat qiladi. Shuningdek, koreys va o'zbek maqollarining qiyosiy tahliliga asoslangan o'quv materiallari o'quvchiga madaniy yaqinlik va o'ziga xoslikni bir vaqtda anglash imkonini beradi. Tadqiqot darsliklarni yaratish bosqichidan boshlab o'quvchilarning madaniy fonini hisobga oluvchi tushuntirishlar va amaliy mashqlarni integratsiya qilish zarurligini, bu esa muloqot kompetensiyasini kuchaytirishga xizmat qilishini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Koreys tili, Maqollar ta'limi, muloqot vaziyatlari, qiyosiy tahlil, madaniyatlararo muloqot qobiliyati, o'zbek tili so'zlashuvchilar

Аннотация. В данной статье рассматриваются эффективные методы обучения пословицам корейского языка как культурному наследию с целью повышения языковой беглости и навыков межкультурной коммуникации у узбекскоязычных учащихся. Пословицы являются ключевым инструментом, отражающим образ мышления и менталитет корейского народа, поэтому их изучение должно выходить за рамки простой передачи значения и интегрироваться в конкретные коммуникативные ситуации (контекст). Такой подход позволяет решить проблему неестественных выражений и речевых ошибок, с которыми часто сталкиваются иностранные учащиеся. Кроме того, учебные материалы, основанные на сопоставительном анализе корейских и узбекских пословиц, обеспечивают учащимся как культурную близость, так и осознание уникальности каждой культуры. Исследование подчеркивает необходимость интеграции методов объяснения, учитывающих культурный фон учащихся, и практико-ориентированных упражнений еще на этапе разработки учебников, что в конечном итоге способствует укреплению общей коммуникативной компетенции учащихся.

Ключевые слова: Корейский язык, обучение пословицам, культурная ценность, коммуникативная компетенция, тематическая классификация

Abstract. *This article discusses the importance and cultural value of teaching proverbs in the context of Korean language education. Currently, in the field of Korean language instruction, the teaching of proverbs is primarily focused on the intermediate and advanced levels. This is due to the priority given to everyday communication skills and the linguistic complexity of the material. However, proverbs are not merely linguistic expressions; they are cultural products that embody the mindset, history, and lifestyle of the Korean people. This study identifies specific features of Korean culture using 100 proverbs classified into themes such as food, clothing, housing, animals, nature, and people. Based on this analysis, pedagogical methods are proposed to enable foreign learners, particularly Uzbek-speaking students, to gain a deeper understanding of Korean culture and develop effective communicative competence.*

Keywords: *Korean language, proverb education, communicative situations, comparative analysis, intercultural communication skills, Uzbek-speaking learners*

Maqollarni o'qitish usullari turli yo'llar bilan taklif qilinishi mumkin. Ushbu maqolada esa muloqot funksiyasi bilan bog'langan ta'lim usuli hamda maqollarni taqqoslash orqali o'qitish usuli haqida ko'rib chiqiladi.

Avvalo, muloqot funksiyasi bilan bog'liqlikni ko'rib chiqamiz. Maqollarni mustaqil ravishda o'qitishdan ko'ra, o'quv dasturi bilan bog'lab o'qitish zarurati mavjud. Agar o'quv dasturidan alohida tarzda maqollar taqdim etilsa, bu faqat madaniyat tanishtiruvchi sifatida madaniy kapsula vazifasini bajaradi. Maqollar koreyslar orasidagi muloqot holatlarida tez-tez ishlatilmasa-da, ularni o'rinli tarzda qo'llash orqali bevosita gapirishdan ko'ra ancha samarali muloqot qilish mumkin.

Biroq, xorijlik o'quvchilar tushungan maqollarni ifodalamoqchi bo'lganlarida, agar faqat ma'noga asoslanib ifoda qilishsa, juda g'alati holatlar yuzaga kelishi mumkin. Shuning uchun o'quvchilarga maqollarni vaziyatga mos funksiyalar bilan birga taqdim etish orqali xatolarning oldini olish mumkin bo'ladi.

Shu sababli, ushbu tadqiqotda Ta'lim dasturini baholash instituti tomonidan belgilangan funksiyalar tasnifi asosida ularga mos maqollar tartibga solindi.

<Jadval 1> Muloqot funksiyasi bilan bog'langan maqollar

Katta toifa	O'rta toifa	Kichik toifa	maqollar
Do'stona faoliyat	Salomlashish	Uchrashganda va xayrlashganda salomlashish	Kiyim tegsa ham taqdir
		Hol-ahvol so'rash	Do'sting ergashib Gangnamga boradi
		Hol-ahvolga javob berish	Xabar yo'qligi — yaxshi xabar
	Tanishtirish	O'zini tanishtirish	Quduqdagi qurbaqa
		Boshqalarni	Bo'rini yo'qlasang qulog'i

		tanishtirish	ko'rinadi
		Tanishtirishga javob berish	Yoshligida mehnat qilish foydali
	Minnatdorchilik	Minnatdorchilik bildirish	Qiyin paytda yordam bergan esda qoladi
	E'tibor qaratish	Maqtov aytish	Harakat qilgan odam muvaffaqiyatga erishadi
	Maqtov / Tabrik / Hayrat	Tabriklash	Pishgan guruch boshi egiladi
		Hayrat bildirish	Ariqdan ajdarho chiqadi
		Rag'batlantirish	Yoshligida mehnat qilish foydali
			Mehnatning tagi rohat
			Yomg'irdan keyin yer mustahkam bo'ladi
			Achchiq dori tanaga yaxshi
	Vada va tilaklar	Vada taklif qilish	O'z vazifang uchun javob ber
	Tilak bildirish		Har narsaning o'z vaqti bor
	Ovqat taklif qilish	Ovqatga taklif qilish	Guruchli pishiriq bermoqchi emas, lekin kimchi sho'rvasini ichadi
		Qabul qilish / Rad etish	Chiroyli ko'rinib, ichida foyda yo'q
Haqiqiy ma'lumot almashinuvi	Haqiqiy ma'lumot		Farzandga qarab ota-onani bilsa bo'ladi
	Haqiqatni tasdiqlash	Tasdiqlash	Nimani eksang, shuni olasan
	Haqiqatni tasvirlash		Rasmdagi guruchli pishiriq
	Odatiy holatlar		Uch yoshdagi odat sakson yoshgacha boradi
	Tajriba	Tajriba so'rash	Achchiq dori tanaga yaxshi
	Reja		Boshlash bu ishning yarmidir
			Ming chaqirim yo'l bir qadamdan boshlanadi
	Taqqoslash		Uzunmi, qisqami solishtirib bilasan
			Yong'oq balandligini solishtirish
			Bir xil narxda bo'lsa, qizil etakni tanla
Aqliy munosabat ifodasi	Rozilik yoki qarshilik	Rozilikni so'rash yoki bildirish	Chiroyli ko'rinib, ichida foyda yo'q
		Qarshi fikr bildirish	Kit urushsa, qisqichbaqaning beli sinadi

	Taklif / Taklifga javob	Taklif qilish, qabul qilish / rad etish	O'n marta urib sindirib bo'lmaydigan daraxt yo'q
			Bedana o'rniga tovuq
		Taklifga chaqirish, qabul qilish / rad etish	Qashshoq bo'lsa ham, g'ishtli uy quradi
			O'rgimchak ham to'r qurmasa, hasharot tutolmaydi
	Taklif	Taklif qilish	Pul aylanishda
		Qabul qilish / rad etish	Qisqichbaqa qaltisga yon bosadi
	Imkon / Imkonsizlik	Imkoniyatni so'rash	Yotib guruchli pishiriq yeyish
			Sovigan bo'tqa yeyishdek oson
			Yerda suzishni o'rganish
		Imkonsizlikni bildirish	Tuxum bilan tosh urish
			Osmondagi yulduzni olish
	Ishonch	Ishonch bor-yo'qligini so'rash	Yong'in bo'lmasa tutun chiqmaydi
		Ishonch / ishonchsizlikni bildirish	Farzandga qarab ota-onani bilsa bo'ladi
	Ruxsat so'rash		O'n marta urib sindirib bo'lmaydigan daraxt yo'q
	Ko'rsatma / Taqiq	Ko'rsatma berish	Marvaridni tizmasang, bezak bo'lmaydi
		Taqiq qo'yish	Teshik idishga suv quyish
	Fikr bildirish	Fikr so'rash	"A" boshqa, "O" boshqa
		O'z fikrini bildirish	Toychoq qichqirsa, uy barbod bo'ladi
His- tuyg'ularni ifodalash	Yoqqan / Yoqmagan narsalar	So'rash / aytish	Umid katta bo'lsa, ranj ham katta bo'ladi
	Quvonch, g'am	Quvonch / g'amni ifodalash	Kulgan odamga baxt keladi
		Jahlni ifodalash	Bir joyda ranjib, boshqa joyda jahl chiqarish
			Bir o'lchov berib, o'n o'lchov oladi
		Hayratni ifodalash	Yugurayotgan ustida uchayotgan bor
			Ariqdan ajdarho chiqadi
	Istaklar	So'rash / aytish	Kattalarning gapini eshit, foyda bo'ladi
	Hamdardlik bildirish		Umid katta bo'lsa, ranj ham katta bo'ladi

Axloqiy munosabat ifodasi	Kechirim / Oqlash	Kechirim soʻrash	Maymun ham daraxtdan yiqiladi
		Kechirim / oqlashga javob berish	Bahona topilmaydigan joy yoʻq
			Nimani eksang, shuni olasan
Ishontirish va tavsiya	Soʻrov	Soʻrash / javob berish	Chiroyli gapirsang, chiroyli javob olasan
			Bola yigʻlasa, onasi emizadi
	Ogohlantirish		Qonunni buzsang jazoga tortilasan
Muammo hal qilish	Yoʻl soʻrash	Yoʻl soʻrash / yoʻl koʻrsatish	Mustahkam koʻprikni ham urib koʻrib oʻt
	Buyum sotib olish		Bir xil narxda boʻlsa, qizil etakni tanla
	Qayta soʻrash		Mustahkam koʻprikni ham urib koʻrib oʻt
			Suvning tubini bilsa boʻladi, odamning ichini emas
	Telefon qilish / javob berish		Chiroyli gapirsang, chiroyli javob olasan

Yuqoridagi <Jadval 1>da ko‘rsatilganidek, maqollarni muloqot funksiyalari bilan bog‘lash mumkin. Ma’lum bir funksiyaga to‘liq mos keladigan maqol bo‘lmasa ham, uni muayyan suhbat vaziyati bilan birga taqdim etilsa, o‘quvchilar nafaqat ma’nosini tushunib olishadi, balki uni amaliy ifodada ham to‘g‘ri qo‘llashni o‘rganishlari mumkin bo‘ladi.

Ikkinchidan, maqollarni taqqoslash orqali o‘qitish usulini ko‘rib chiqamiz. Turli mamlakatlarning maqollarini taqqoslash ham maqol o‘qitishning muhim usullaridan biri bo‘lishi mumkin. Har bir til va madaniyat doirasida maqollar o‘xshashlik yoki farqlarga ega bo‘ladi. O‘xshash maqollar tushunishni osonlashtiradi, farqlar aniq bo‘lgan hollarda esa madaniy tafovutlarni tushuntirish orqali maqollarni taqdim etish mumkin bo‘ladi. Ayniqsa, o‘quvchining ona tiliga mos maqollarni taqqoslab o‘rganish uchun material tayyorlash, maqol o‘qitishning juda muhim jihatlaridan biridir.

Maqollar aslida madaniyat ta’limi bilan ajralmas aloqaga ega. Chunki ular ko‘pincha tilning madaniy merosini o‘zida mujassam etadi. Shuning uchun koreys tilidagi maqollarda ifodalangan madaniy elementlarni o‘zbek talabalarining madaniyati bilan bog‘lab o‘rgatish mumkin bo‘lgan materiallar tayyorlanishi zarur.

Xulosa

Maqollar koreys tilining madaniy merosini o‘zida mujassam etgan nodir namunalar bo‘lib, o‘quvchilarga koreys xalqining fikrlash tarzi va his-tuyg‘ularini chuqur tushunishga yordam beradi. Ushbu tadqiqotda ta’kidlanganidek, maqollar ta’limi shunchaki ma’no yetkazish bilan cheklanib qolmasdan, balki aniq muloqot vaziyatlari (kontekst) bilan bog‘lanishi lozim. Bu orqali chet ellik o‘quvchilar duch kelishi

mumkin bo'lgan g'alati ifodalar yoki noto'g'ri qo'llash muammolarini bartaraf etish hamda ularda yanada tabiiy va boy koreys tili nutq mahoratini shakllantirish mumkin.

Shuningdek, koreys va o'zbek maqollarining qiyosiy tahliliga asoslangan o'quv materiallari o'quvchilarga bir tomondan tanishlik hissini bersa, ikkinchi tomondan ikki madaniyatning o'ziga xosligini anglatuvchi kuchli vosita bo'lib xizmat qiladi. Xulosa qilib aytganda, maqollar ta'limini muvaffaqiyatli tashkil etish uchun darsliklarni ishlab chiqish bosqichidan boshlab o'quvchilarning madaniy fonini hisobga oluvchi tushuntirish uslubi va amaliy qo'llashga yo'naltirilgan mashqlar kiritilishi zarur. Bunday integrallashgan yondashuv koreys tili o'rganuvchilarining nafaqat lisoniy ravonligini, balki madaniyatlararo muloqot qobiliyatini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. 조현용, 한국어 속담 교육 연구, 경희대학교 언어교육원, 2007, p1-36
2. 교육과학기술부, 외국어과 교육과정, 교육과학기술부 고시제 2008-160 호 서울, 교육과학기술부, 교육과정평가원(2008)에서 제시한 제 7 차 교육과정의 외국어 영역 의사소통 기능과 예시문 기준
3. 양지선, 한국어 교육을 위한 한국과 동남아시아 속담 비교 연구, 경희대학교 석사논문, 2007, p49
4. 김정아(2002), 한국어 교육에서의 속담 활용 방안 연구, 한국외대 교육대학원 석사논문, 1-50 쪽.